

แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กลุ่มอุตสาหกรรม : ทรัพยากร

CSR

Best
Practices

CSR BEST PRACTICES

แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กลุ่มอุตสาหกรรม : ทรัพยากร

ISBN : 978-616-7227-57-3

ผู้เขียน : อนันตชัย ยूरประดม

กองบรรณาธิการ :

ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

ผู้จัดพิมพ์ เผยแพร่ และสงวนลิขสิทธิ์โดย

ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
93 ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 02-009-9000

พิมพ์ครั้งที่ 1 : สิงหาคม 2556 จำนวน 500 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 : พฤศจิกายน 2556 จำนวน 500 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3 : มกราคม 2559 จำนวน 300 เล่ม

ออกแบบและพิมพ์ที่ : วนิตการพิมพ์

โทรศัพท์ 08-1783-8569

บทนำ

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการองค์กรและต่อการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบัน การที่บริษัทจดทะเบียนจะพัฒนาองค์กรของตนเองให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องมีเป้าหมายเชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรมทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการกระจายรายได้ การส่งเสริม และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร อันประกอบด้วย ผู้ลงทุน ผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า คู่ค้าต่างๆ ตลอดจนชุมชนที่อยู่แวดล้อมที่ตั้งขององค์กร เป็นต้น โดยประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่บริษัทจดทะเบียนต้องคำนึงถึงในการดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่ผลสำเร็จของการดำเนินธุรกิจไม่ได้วัดจากผลประกอบการเพียงอย่างเดียว หากแต่วัดจากการตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมด้วย ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อความมั่งคั่งและการเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กรในอนาคต

ในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างมั่นคง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศให้ยั่งยืนนั้น บริษัทจดทะเบียนต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง และกำหนดให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์แผนงาน และกระบวนการดำเนินงานที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัทจดทะเบียน

และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจขององค์กรให้ก้าวไปสู่การเจริญเติบโตอย่างเข้มแข็ง ที่สำคัญ ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างสมดุลระหว่างการดำเนินธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กันไป

สำหรับในประเทศไทยนั้น พบว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมในขอบเขตที่จำกัด และยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอุปสรรคของบริษัทจดทะเบียนต่างๆ ในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมคือ การขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ หลายบริษัทมีรูปแบบการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่มุ่งเน้นไปในการทำกิจกรรมเพื่อการให้ การสนับสนุน และการพัฒนาชุมชน หรือสังคมภายนอกองค์กร และมักดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการติดตามผลของกิจกรรม หรือมีการติดตามผลในระดับของผลลัพธ์ที่เกิดจากกิจกรรมเท่านั้น เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนเงินหรือสิ่งของที่นำไปบริจาค จำนวนต้นไม้ที่ปลูก เป็นต้น ซึ่งไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการสร้างคุณค่าที่แท้จริงที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว และไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่แท้จริง

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนที่ตระหนักถึงความสำคัญ และต้องการจะเริ่มต้นการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมทั้งมีรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นแบบอย่างในการเริ่มต้นสำหรับการนำไปพัฒนาต่อยอดได้ ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Center: SR Center) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงได้ร่วมกับสถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน (Sustainable Business Development Institute: SBDi) จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของบริษัทจดทะเบียนในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม และได้รวบรวมแนวคิดที่สำคัญของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

มาจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อแนะนำแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai)

แนวปฏิบัติเล่มนี้มีการประมวลเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นท้าทายที่บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม และแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ประกอบด้วย การกำหนดพันธสัญญา และการนำองค์กร การกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย การคัดเลือกประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม การพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติตามแผนความรับผิดชอบต่อสังคม การวัดผล การวิเคราะห์และการประเมินผล การดำเนินงาน และการจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
มกราคม 2559

สารบัญ

บทที่ 1

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 9

1. ความสำคัญของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม	10
1.1 ธุรกิจทรัพยากรต้องมีการดำเนินงาน
อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม	10
1.2 ธุรกิจทรัพยากรได้ประโยชน์จากการดำเนินงาน
อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม	11
2. ประเด็นท้าทายที่ธุรกิจทรัพยากรต้องให้ความสำคัญ
ในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม	13
2.1 ลักษณะเฉพาะของธุรกิจทรัพยากร	13
2.2 เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาล	14
2.3 ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อ
ของธุรกิจทรัพยากร	16

บทที่ 2

แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 19

1. การกำหนดพันธสัญญาและการนำองค์กร	23
1.1 การกำหนดพันธสัญญา	23
1.2 การนำองค์กร	28
2. การกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการดำเนินงาน
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	30
2.1 การกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม	30
2.2 การกำหนดแผนแม่บทการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	36

3. การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย	37
3.1 การบ่งชี้ผู้มีส่วนได้เสียและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม	37
3.2 การวิเคราะห์และลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย และประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม	39
3.3 การวิเคราะห์ ทบทวน และการกำหนดวัตถุประสงค์ ของการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย	40
3.4 การวางแผนและการดำเนินการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย	41
3.5 การติดตามวัดผลและการประเมินผลการเชื่อมโยง	42
3.6 การรายงานการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย	42
4. การคัดเลือกประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม	42
5. การพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	44
5.1 หลักการสำคัญในการกำหนดแผนปฏิบัติการ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	45
5.2 ลักษณะของการพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	46
6. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	48
7. การวัดผล การวิเคราะห์และการประเมินผลการดำเนินงาน	49
7.1 บทบาทสำคัญของระบบการวัดผลและการประเมินผล ที่มีต่อการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม	50
7.2 หลักการเกี่ยวกับการวัดผล	52
7.3 กรอบการวัดผลและการประเมินผลการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	52
7.4 ขั้นตอนการวัดผลและการประเมินผล	54
8. การจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	55
8.1 ประเด็นที่ควรนำเสนอในรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	56

ภาคผนวก	59
I. มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	60
ก) มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000	60
ข) หลักปฏิบัติข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ United Nations Global Compact (UNGC)	61
ค) กรอบการรายงานด้านความยั่งยืนตามแนวทาง Global Reporting Initiative (GRI)	62
ง) เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม	63
จ) แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	63
ฉ) IPIECA	64
ช) Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)	65
II. กลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai)	65

บทที่ 1

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

1. ความสำคัญของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1 ธุรกิจทรัพยากรต้องมีการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ธุรกิจทรัพยากรมีความหมายครอบคลุมถึงธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค และธุรกิจเหมืองแร่ เป็นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมสูงมาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการสกัด ขุด เจาะ ทำลาย หรือนำมาเปลี่ยนแปลงสภาพให้เป็นพลังงาน หรือแร่ธาตุสำคัญ และมักส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติอื่นด้วย เช่น ธุรกิจเหมืองแร่ เพราะแร่มักอยู่ในป่า ทะเล ดิน และหิน ซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่กว้าง การขุดแร่จึงมีบริเวณกว้างตามไปด้วย ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันมีเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีการขุดใช้แร่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ กระบวนการผลิตที่ไม่ถูกวิธีของธุรกิจทรัพยากรยังอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อพื้นที่ สิ่งแวดล้อม และชุมชนใกล้เคียง โดยเฉพาะของเสียที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ ที่มักสร้างความวิตกกังวลให้กับชุมชนในพื้นที่ เพราะมีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม

และถึงแม้ว่าธุรกิจทรัพยากรจะเป็นธุรกิจที่อาศัยการปฏิบัติงานด้วยเครื่องจักรอุปกรณ์ขนาดใหญ่ มากกว่าแรงงานมนุษย์ก็ตาม แต่แรงงานมนุษย์ที่อยู่ในธุรกิจนี้ก็มีสภาพการทำงานที่ลำบากกว่าธุรกิจประเภทอื่น เช่น ต้องทำงานในที่ลึก อากาศอับ อยู่ในพื้นที่จำกัดเป็นเวลานาน มีความเสี่ยงในเรื่องสุขภาพ

และความปลอดภัยสูง ฯลฯ ดังนั้น การปฏิบัติต่อแรงงานมนุษย์จึงมักปรากฏเป็นประเด็นอยู่บ่อยๆ สำหรับธุรกิจทรัพยากร

แม้ว่าภาพเหล่านี้จะทำให้ธุรกิจทรัพยากรเป็นผู้ร้ายทางสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ธุรกิจทรัพยากรก็เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจสำคัญในทุกระดับเช่นกัน รวมถึงเป็นแหล่งวัตถุดิบการผลิตในอุตสาหกรรมอื่นเกือบทั้งสิ้น ดังนั้น การดำรงอยู่ และการพัฒนาของธุรกิจทรัพยากรจึงยังคงเป็นฐานสำคัญเพียงแต่การพัฒนาดังกล่าวจะสร้างความสมดุลทางสังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้อย่างไร

1.2 ธุรกิจทรัพยากรได้ประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจทรัพยากร ดังนี้

- 1) สร้างความเข้าใจ และการยอมรับของสังคมต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะประเด็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ นั่นก่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสังคม
- 2) ทำให้เกิดการสื่อสารและเชื่อมโยงถึงผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย
- 3) ประโยชน์ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง การจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาล ซึ่งมีความสำคัญกับธุรกิจทรัพยากรมาก เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และความใส่ใจต่อผลกระทบที่ธุรกิจได้สร้างไว้ และอาจจะก่อให้เกิดขึ้น ทั้งที่คาดหมายได้ และไม่ได้ในอนาคต เช่น อุบัติเหตุต่างๆ

4) ประโยชน์ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจ ทรัพยากร โดยเฉพาะในพื้นที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นที่อาจมีกฎระเบียบ สังคม และ วัฒนธรรมที่มีรูปแบบเฉพาะ ซึ่งการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ของธุรกิจทรัพยากรต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อม และความสำคัญของผู้มีส่วน ได้เสียทั้งทางตรงและทางอ้อม

5) การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจทรัพยากร สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม โดยเฉพาะชุมชน

2. ประเด็นท้าทายที่ธุรกิจทรัพยากรต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 ลักษณะเฉพาะของธุรกิจทรัพยากร

ธุรกิจทรัพยากรมีลักษณะเฉพาะที่ต้องพิจารณาสำหรับการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. เป็นธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งพลเมืองโลกทุกคนมีส่วนร่วม
2. เป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงในการก่อให้เกิดมลพิษด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก และการเกิดอุบัติเหตุที่สำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อวงกว้าง เช่น กรณีการรั่วของน้ำมันดิบจากแท่นขุดเจาะในอ่าวเม็กซิโก การระเบิดของแท่นขุดเจาะน้ำมัน บริษัท Exxon Valdez ที่มอนทานา และกรณีเหมืองถล่มในจีนและชิลี เป็นต้น
3. เป็นธุรกิจที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานอยู่ใกล้ หรือติดกับชุมชนดั้งเดิม ซึ่งมีวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อธุรกิจทรัพยากรเข้าไปทำงานจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการก่อผลกระทบต่อดิน น้ำ ป่าไม้ และสัตว์ป่าได้
4. ธุรกิจทรัพยากรบางประเภทมีกระบวนการทำงานในเบื้องต้นที่ต้องใช้ศักยภาพแรงงานมนุษย์มากกว่าเครื่องจักร บางครั้งจึงอาศัยช่องว่างของกระบวนการ นำแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน ก่อให้เกิดประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน

เช่น การกีดกันแรงงานในอุตสาหกรรมเหมืองเพชรที่แอฟริกาใต้ หรือการจ่ายเงินสนับสนุนรัฐบาล เพื่อให้ปราบปรามชนกลุ่มน้อยที่พักพิงอยู่ในแนววงท่อน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ

5. ธุรกิจทรัพยากรบางประเภทโดยเฉพาะน้ำมัน ก๊าซ และเหมืองแร่ จำเป็นต้องอาศัยการปรับขึ้นลงของราคา เพื่อให้เกิดสมดุลการบริโภคและการจำหน่าย อีกทั้งเป็นต้นทุนทางธุรกิจต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกับผู้บริโภคในทางอ้อม ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของราคาย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของธุรกิจ

6. เป็นธุรกิจที่สังคมคาดหวังว่าจะมีผลประกอบการดีเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ รวมทั้งมีผลกำไรสูง และเป็นธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เป็นของสังคมส่วนรวม จึงควรมีการจ่ายคืนกลับสู่สังคม

2.2 เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาล

ประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาล นับเป็นหัวข้อแรกของการวิเคราะห์ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่ธุรกิจทรัพยากรต้องดำเนินการ โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจนั้นถือเป็นพื้นฐานแรกที่ธุรกิจทุกประเภทต้องคำนึงถึง เพราะการที่ธุรกิจจะดำรงอยู่ได้ต้องมีผลประกอบการที่ดี สร้างผลตอบแทนที่น่าพอใจให้กับผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร และพนักงาน และสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งในส่วนของประเด็นเศรษฐกิจนี้ ธุรกิจทรัพยากรอาจมีประเด็นย่อยที่เป็นความเสี่ยงหรือโอกาสเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในท้องถิ่น การลงทุนในสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่ตั้งของสถานประกอบการ

สำหรับประเด็นบริษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้น มุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจที่ต้องกำกับด้วยหลักปฏิบัติสำคัญคือ การปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมาย การมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ และการสร้างความโปร่งใส การกำหนดหลักปฏิบัติที่เป็นบริษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีของธุรกิจ เป็นหนทางสำคัญของการตรวจสอบ และควบคุมการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลถึงเจ้าของกิจการ หรือผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจโดยตรง ซึ่งในประเด็นบริษัทภิบาลนี้ ธุรกิจทรัพยากรอาจมีความเสี่ยงเกี่ยวกับการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือสนับสนุนให้คู่ค้ากระทำผิดกฎหมาย การนำเสนอข้อมูลที่เป็นบิดเบือนแก่ผู้มีส่วนได้เสีย หรือการปฏิบัติงานแบบที่ไม่มีระบบการตรวจสอบ เป็นต้น

ในส่วนของประเด็นทางสังคม ธุรกิจทรัพยากรอาจมีประเด็นที่น่ากังวลเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันระหว่างพนักงานชายและหญิงเกี่ยวกับค่าตอบแทนสวัสดิการ การส่งเสริมให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน การละเมิดข้อมูลส่วนตัว หรือการสูญหายของข้อมูลลูกค้า เป็นต้น

ในขณะที่ประเด็นทางสิ่งแวดล้อม ธุรกิจทรัพยากรอาจมีความเสี่ยงโดยตรงในเรื่องการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการผลิต การใช้แหล่งธุรกิจนำร่วมกับชุมชน และการใช้พลังงานเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น ก่อนที่ธุรกิจทรัพยากรจะพิจารณาประเด็นความท้าทายหรือความเสี่ยงใดๆ ขององค์กรนั้น สามารถเริ่มต้นด้วยแนวคิด 4 เรื่องดังกล่าวข้างต้นเป็นพื้นฐาน โดยแต่ละเรื่องสามารถพิจารณาลงไปเป็นประเด็นปลีกย่อยได้อีกตามลักษณะเฉพาะและองค์ประกอบของธุรกิจแต่ละประเภท

2.3 ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อธุรกิจทรัพยากร

1) การได้มาซึ่ง Local social license to operate กระแสของการวิพากษ์ถึงการดำเนินธุรกิจทรัพยากร ซึ่งแม้จะได้ใบอนุญาตจากทางราชการแต่อาจจะไม่ได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการจากสังคมได้ ดังกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การต่อต้านการวางท่อก๊าซธรรมชาติ ซึ่งประเด็นที่เรียกร้องเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อกระบวนการผลิตและจำหน่าย เป็นต้น การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจทรัพยากร จึงต้องมุ่งเน้นในการสร้างการยอมรับจากภาคสังคม เพื่อให้ธุรกิจทรัพยากรสามารถดำเนินงานได้อย่างชอบธรรม

2) การปกป้องและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากธุรกิจทรัพยากรเป็นธุรกิจที่สร้างผลกระทบในเชิงลบให้กับสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เช่น การปล่อยมลพิษปนเปื้อนในอากาศ แหล่งน้ำ ดิน หรือการปล่อยคาร์บอนจากกระบวนการผลิตก่อผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

3) การปฏิบัติต่อแรงงาน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สร้างความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และอาชีวอนามัยให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างมาก ดังนั้น รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสภาพการทำงาน การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การกำหนดชั่วโมงการทำงาน การจัดการเรื่องการตรวจสุขภาพ การจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในการทำงานเหล่านี้ จึงเป็นประเด็นความวิตกกังวลของสังคมต่อธุรกิจประเภทนี้อย่างมาก

4) ประเด็นด้านเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น เนื่องจากธุรกิจประเภทนี้เป็นธุรกิจที่สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อประชากรในท้องถิ่นในรูปแบบของการสร้างให้เกิดการจ้างงาน การจ่ายภาษี และการเปลี่ยนแปลงของราคาอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่ เป็นต้น

5) การพัฒนาชุมชน หรือการสร้างคุณค่าให้กับท้องถิ่น และการตอบสนองต่อการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันในธุรกิจทรัพยากร เดิมประเด็นเหล่านี้อยู่ในกลุ่มธุรกิจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ปัจจุบันประเด็นดังกล่าวได้ขยายสู่ธุรกิจเหมืองแร่ด้วย ดังนั้น การตอบสนองในข้อนี้นอกเหนือจากการสร้างความสัมพันธ์อันดี ลดแรงกดดันจากภาครัฐแล้วยังเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมยอมรับถึงการเข้ามาทำธุรกิจในชุมชนด้วย

6) ความรับผิดชอบในสายโซ่อุปทาน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับธุรกิจทรัพยากรซึ่งมีกระบวนการจัดจ้างผู้รับเหมาเข้ามาดำเนินการในกระบวนการผลิตบางขั้นตอน เช่น การสำรวจ การขุดเจาะ การวางท่อ เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ อาจทำให้ที่อยู่อาศัยของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับแรงสั่นสะเทือนจนเกิดความเสียหาย การบุกรุกเข้าไปสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่การเกษตร การขุดเจาะบุกรุกพื้นที่ป่า เป็นต้น ซึ่งการที่ผู้รับเหมาไม่ได้ใส่ใจในผลกระทบเหล่านี้สามารถนำไปสู่ประเด็นความขัดแย้งในพื้นที่ รวมถึงเป็นการทำลายชื่อเสียงของบริษัทได้ ดังนั้น มาตรฐานของผู้รับเหมาหรือผู้รับช่วงต่อที่มีความรับผิดชอบจึงเป็นสิ่งสำคัญ

7) การส่งเสริมประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากธุรกิจทรัพยากรมีขอบเขตการดำเนินงานที่กว้างขวางในพื้นที่ที่ตั้งของธุรกิจ จึงอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิต ดังนั้นการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนจึงไม่เพียงแค่เฉพาะเรื่องการข่มขู่ การใช้กำลัง ในระบอบรักษาความปลอดภัยในพื้นที่เท่านั้น แต่รวมถึงการลงทุนทางสังคม การสร้างความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงจากการเข้าไปดำเนินธุรกิจนั้นไม่เป็นสิ่งที่ไปลดทอนคุณภาพชีวิตด้วยการจำกัดการเข้าถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานของประชากรในท้องถิ่น

8) การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของชุมชน เช่น แหล่งน้ำ เนื่องจากธุรกิจทรัพยากรประเภทเหมืองแร่ใช้น้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ในขณะที่เดียวกันน้ำก็เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญของภาคการเกษตร และการบริโภคของชุมชนด้วย ประเด็นการจำกัดการเข้าถึงแหล่งน้ำของชุมชน เพื่อรักษาไว้สำหรับการผลิตเหมืองแร่ จึงเป็นเรื่องถูกจับตามองจากหน่วยงานภาคสังคม รวมถึงประเด็นการปนเปื้อนในแหล่งน้ำด้วยเช่นกัน

บทที่ 2

แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

กรอบแนวคิดด้านการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นหลักการสำคัญที่ทำให้ธุรกิจทรัพยากรสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาทาง เศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคม และการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งสำคัญคือ การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมต้องไปไกลกว่า เรื่องความสมัครใจทำกิจกรรมพัฒนาสังคมเพียงอย่างเดียว เพื่อแลกกับการได้สิทธิ ในการดำเนินธุรกิจในพื้นที่นั้น เช่น การบริจาคสิ่งของให้ชุมชน การปลูกต้นไม้ การให้ทุนการศึกษา หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดขึ้นเป็นครั้งตามกระแสของสังคม ในเวลานั้นเพียงอย่างเดียว

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการ รวมถึงเหตุการณ์ที่เป็นอุบัติเหตุ หลายๆ ครั้ง ทำให้ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ถูกนำมาพิจารณาว่ากิจกรรมเหล่านั้น เป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถลดผลกระทบสำคัญจากกระบวนการทางธุรกิจให้น้อยลง แต่เป็นเพียงการลงทุนเล็กๆ น้อยๆ เพื่อแลกมาซึ่งการดักดวงผลประโยชน์ของ ธุรกิจเท่านั้นเอง

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจทรัพยากรได้ผ่านกระบวนการดังกล่าวมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน จนถือได้ว่าเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีการพัฒนาแนวคิดด้านการดำเนินงาน อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ก้าวหน้ากว่าธุรกิจประเภทอื่นไปมากพอสมควร ที่เดียว

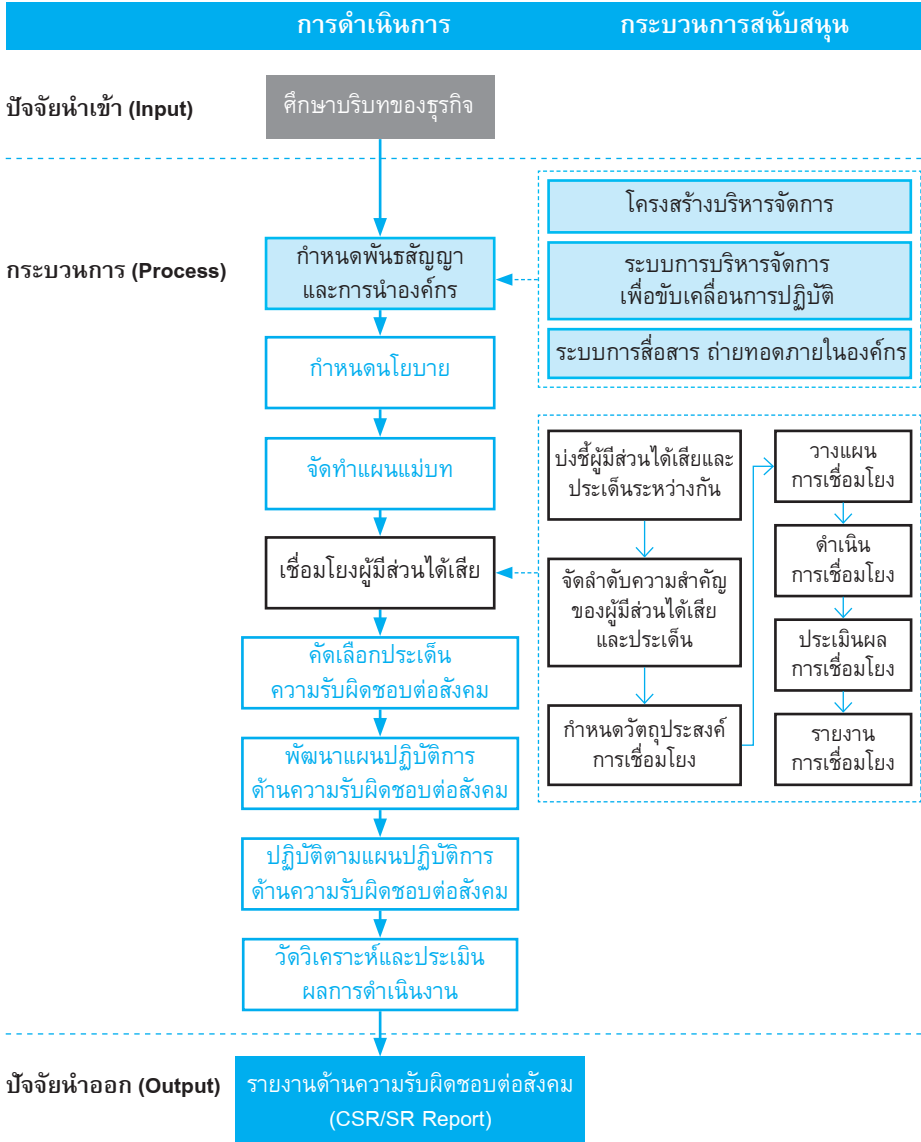
ดังนั้น ในการนำแนวคิดด้านการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มาปฏิบัติ นั้น ธุรกิจทรัพยากรต้องศึกษาลักษณะที่สำคัญ และบริบทของ ธุรกิจทั้งภายในและภายนอกองค์กรเสียก่อน เช่น

- บริบทภายใน ได้แก่ ลักษณะของผู้ถือหุ้น โครงสร้างการบริหาร จัดการ โครงสร้างบุคลากร สถานที่ตั้งกิจการ ผู้มีส่วนได้เสีย ห่วงโซ่ อุปทานของธุรกิจ เป็นต้น

- บริบทภายนอก ได้แก่ แนวคิดด้านการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในระดับสากล และระดับท้องถิ่น ในปัจจุบัน มาตรฐานและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับสากล และระดับท้องถิ่น การปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจประเภทเดียวกัน เป็นต้น

เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปกำหนดเนื้อหาต่างๆ ของการดำเนินงาน อันได้แก่ พันธสัญญา เป้าหมายของการสร้างการเปลี่ยนแปลง การวางแผนงาน ระดับต่างๆ ไปจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาแผนการดำเนินงานต่อไป

ขั้นตอนสำคัญของแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในกระบวนการดำเนินธุรกิจหลัก

1. การกำหนดพันธสัญญาและการนำองค์กร
2. การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
3. การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย
4. การคัดเลือกประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม
5. การพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
6. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
7. การวัดผล การวิเคราะห์และการประเมินผลการดำเนินงาน
8. การจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยแต่ละขั้นตอนนี้มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดพันธสัญญาและการนำองค์กร

1.1 การกำหนดพันธสัญญา

ผู้นำองค์กรต้องกำหนดพันธสัญญาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะรวมอยู่ในพันธสัญญาเชิงธุรกิจขององค์กร หรือเป็นพันธสัญญาเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงความมุ่งมั่นในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรว่าต้องการจะเป็นอย่างไรในอนาคต เป็นการแสดงทิศทางที่มีจุดหมายชัดเจนจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผสมผสานกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำไปกำหนดพันธกิจ นโยบาย และแผนงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในลำดับต่อไปขององค์กร โดยเป้าหมายสำคัญของพันธสัญญาคือ การสร้างแรงบันดาลใจ

• เงื่อนไขสำคัญต่อความสำเร็จในการสร้างแรงบันดาลใจผ่านการกำหนดพันธสัญญา

1) การส่งผ่านพันธสัญญาขององค์กรจากผู้นำองค์กรและผู้บริหารระดับสูงไปสู่พนักงานทุกระดับทั่วทั้งองค์กร

2) การสร้างความชัดเจนถึงการเชื่อมโยงของค่านิยมหลักขององค์กรกับค่านิยมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่าจะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่มีคุณค่า

3) การเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม เพื่อนำความคิดเห็นหรือประเด็นที่ได้รับความสนใจ และห่วงใยจากผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปสู่กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ และการกำหนดกลยุทธ์ธุรกิจขององค์กร

การกำหนดพันธสัญญาดังกล่าวมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างความมุ่งมั่นให้พนักงานในองค์กร ทำให้พนักงานทุกคนตระหนักว่าแต่ละคนมีความสำคัญต่อการมุ่งไปสู่จุดหมาย สร้างความรู้สึกผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ทำทนาย เกิดความหมายในการทำงาน

ทั้งนี้ การกำหนดพันธสัญญามักจะครอบคลุมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และค่านิยมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งไม่ได้เป็นการกำหนดความมุ่งมั่นเพื่อทำให้องค์กรมีเป้าหมายสูงกว่าการขายสินค้าเพื่อทำกำไรให้กับผู้ถือหุ้นเพียงอย่างเดียว หากแต่มีการคำนึงถึงสมมติฐานที่เป็นบริบทด้านความยั่งยืนของธุรกิจในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมรวมอยู่ด้วย เช่น สถานการณ์ทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ จำนวนประชากร สภาพสังคม ฯลฯ ความท้าทายทางสังคมที่มีต่อธุรกิจนั้นๆ ซึ่งได้แก่ ปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เป็นต้น

• พันธสัญญาของธุรกิจทรัพยากรควรกำหนดอยู่บนสมมติฐานความท้าทายทางสังคมที่สำคัญ

เป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่เป็นพันธสัญญาของธุรกิจทรัพยากรควรกำหนดอยู่บนสมมติฐานความท้าทายทางสังคมที่สำคัญ ดังนี้

1) ความมั่นคงด้านพลังงาน และความมั่นคงด้านวัตถุดิบ เนื่องจากความต้องการพลังงาน และวัตถุดิบมีมากขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ธุรกิจด้านพลังงานและด้านวัตถุดิบอื่นๆ ต้องบริหารจัดการไม่ให้เกิดการส่งมอบพลังงานและวัตถุดิบหยุดชะงัก

2) ความโปร่งใส เพราะเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและการให้สัมปทานจากรัฐ จึงควรเปิดเผยรายละเอียดการซื้อขายต่อสาธารณชน รวมถึงการที่รัฐจะนำรายได้จากการขายสัมปทานนี้ไปลงทุนในโครงการที่สร้างประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างแท้จริง

3) พลังงานสะอาด เพื่อช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นความต้องการของสังคมในปัจจุบัน รวมทั้ง ประเด็นการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศก็เป็นประเด็นสำคัญระดับโลก

4) พลังงานทางเลือก เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องมาจากเรื่องความมั่นคงทางพลังงานในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะรุนแรงขึ้น

• พันธสัญญาของธุรกิจทรัพยากรควรแสดงให้เห็นสิ่งสำคัญ ดังนี้

- 1) ภาพการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) การเชื่อมโยงวิสัยทัศน์กับค่านิยมหลักขององค์กรที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่นำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญในธุรกิจ
- 3) การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจและคุณค่าที่จะได้รับร่วมกัน

• หลักสำคัญในการกำหนดพันธสัญญาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

- 1) สร้างการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการ ผู้นำ ผู้บริหารระดับสูง และพนักงานขององค์กร เพื่อร่วมกันมองหาเป้าหมาย และบทบาทขององค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง และสร้างผลกระทบในเชิงบวกให้กับสังคม
- 2) สร้างการเชื่อมโยงกับคุณค่าหลักขององค์กรที่นำไปสู่การปฏิบัติที่สร้างคุณค่าเชิงบวก และได้รับการยอมรับในระดับสากล
- 3) สร้างการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้องค์กรได้รับความคิดเห็นและประเด็นที่เป็นความสนใจ ความห่วงใยจากผู้มีส่วนได้เสีย นำไปสู่การสร้างพันธสัญญาที่มุ่งดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างสมดุล

หลักการข้างต้นดังกล่าวเป็นการสนับสนุนธุรกิจทรัพยากรให้พัฒนาวิสัยทัศน์และเป้าหมาย เพื่อให้ตอบคำถามสำคัญได้ว่าธุรกิจทรัพยากรควรสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้อย่างไร และการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้บริบทด้านความยั่งยืนในมิติต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของทั้งธุรกิจทรัพยากร และสังคมโดยรวมดีขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร ดังนั้น วิสัยทัศน์จึงเป็น

ตัวกำหนดทิศทางองค์กร และเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างการปฏิบัติที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต

ตัวอย่างพันธสัญญาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจกลุ่มทรัพยากร

บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

วิสัยทัศน์ - จะเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นเพื่อความเป็นเลิศด้านความปลอดภัย มั่นคง อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นสถานที่ทำงานที่ปลอดภัย เป็นผู้นำด้านการจัดการความมั่นคง การป้องกันด้านอาชีวอนามัย และรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของบริษัทฯ

พันธกิจ - ลดการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ผ่านระบบการจัดการอันตรายและสร้างพฤติกรรมความปลอดภัยภายในองค์กร

- สร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงด้านพลังงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในบุคลากรทุกระดับ รวมถึงผู้รับเหมา ให้มีความเข้าใจและมุ่งมั่นให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย มั่นคง อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ในทุกพื้นที่การดำเนินงานของบริษัทฯ

- ดำเนินงานด้านความปลอดภัย มั่นคง อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในแนวหน้าในกลุ่มบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียม

ที่มา : <http://www.pptep.com/th>

กลุ่มบริษัทโกลว์ (The Glow Group of Companies)

วิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

กลุ่มบริษัทโกลว์ได้รับการยอมรับในฐานะกลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอย่างมีพันธภาพที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

พันธกิจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ดำเนินธุรกิจอย่างมีพันธภาพที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นไปยัง

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีภายในชุมชนที่เราดำเนินธุรกิจอยู่
 การให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการศึกษา โดยเฉพาะแก่เด็ก
 การริเริ่มหรือมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม
 การกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ที่มา : <http://www.glow.co.th>

1.2 การนำองค์กร

ผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งนอกจากการกำหนดทิศทางผ่านพันธสัญญาดังกล่าวแล้ว ยังต้องแสดงบทบาทในการนำองค์กรอีกด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้น และสร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงานในองค์กร

โดยบทบาทในการนำองค์กรควรครอบคลุมถึงเรื่องดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้องค์กรมีโครงสร้างการบริหารจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมที่ชัดเจน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และเชื่อมโยงแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กร รวมถึงเชื่อมโยง

ไปยังผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญทั้งหมดขององค์กรในรูปแบบต่างๆ เช่น คณะกรรมการ
กลุ่มดำเนินงาน หรือผู้แทน CSR ของหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย

2) ออกแบบระบบการกำกับดูแลการปฏิบัติ ได้แก่

- ระบบการบริหารจัดการ
- ระบบการติดตามงานและการประเมินผล
- ระบบสนับสนุนที่ทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนทุกส่วนให้ดำเนินงานตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมที่องค์กรได้ให้พันธสัญญาไว้ เช่น ระบบการประเมินผลผู้ปฏิบัติงาน ระบบการให้รางวัลและการลงโทษ ระบบการสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กร เป็นต้น

3) สื่อสารและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ค่านิยม เป้าหมาย ทิศทาง และคุณค่าของความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับพนักงาน ลูกค้า ผู้บริโภค และผู้มีส่วนได้เสียสำคัญขององค์กร เพื่อโน้มน้าว และชักจูงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

4) มีส่วนร่วมกับหน่วยงานและพนักงานในการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตั้งแต่การคิด การตัดสินใจ การร่วมกิจกรรม จนถึงการประเมินความสำเร็จ

2. การกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการดำเนินงาน ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 การกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม

การกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการแสดงหลักการ กรอบความคิด และแนวทางการดำเนินงานที่บอกให้ทราบถึงทิศทางในการ เปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่องค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการแสดงการ ตัดสินใจ หรือความตั้งใจของผู้นำองค์กร หรือผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียเกิดความตระหนัก โดยเฉพาะสำหรับพนักงานแล้ว เพื่อเป็น แนวทางในการสร้างการบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร ต่อไป นอกจากนี้ การกำหนด และประกาศนโยบายยังเป็นจุดเริ่มต้นของการ ขับเคลื่อนความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย

ตัวอย่างนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจทรัพยากร

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

มีนโยบาย CSR ดังนี้

1. มุ่งมั่น พัฒนา ให้ธุรกิจเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ควบคู่การดูแล เอาใจใส่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของชุมชน และให้ความช่วยเหลือสังคม ด้วยความตั้งใจ
2. ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมโดยใช้จุดแข็งด้านประสิทธิภาพ และความเชี่ยวชาญด้านพลังงานของเครือไทยออยล์ที่นำมาใช้ทำงานด้านความ รับผิดชอบต่อสังคม

3. ดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมทั้งชุมชนใกล้ : ชุมชนรอบโรงกลั่น (Community) และชุมชนไกล : ชุมชนในพื้นที่ห่างไกลที่สาธารณูปโภคเข้าไปไม่ถึง (Society)

4. มุ่งเน้นการนำพลังงานที่มีอยู่ในธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์แทนการปล่อยทิ้งไปโดยสูญเปล่า โดยอิงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นให้มากที่สุด

ที่มา : <http://www.thaioilgroup.com>

บริษัท ไทย อะโกร เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)

มุ่งมั่นบริหารงานและดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน ชุมชนและสังคมรอบข้าง โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี รวมทั้งรณรงค์และเสริมสร้างการปลูกจิตสำนึกให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ต่อชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน ชุมชนและสังคมรอบข้างอย่างยั่งยืน โดยกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติไว้ 4 ด้าน คือ

1) ด้านสิ่งแวดล้อม

บริษัทมีเจตจำนงที่จะประกอบกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยหลักการ ดังนี้

- ติดตามและปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตและระบบการจัดการของเสียจากโรงงานเพื่อกำจัดมลภาวะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสู่มาตรฐาน ISO 14000
- สร้างจิตสำนึกแก่พนักงานทุกระดับในความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในโรงงานและภายนอกโรงงาน
- จัดทำแผนปฏิบัติการ ดำเนินการ และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- ปรับปรุงบริเวณภายในและรอบโรงงานสู่โรงงานสีเขียว Green Plant

2) ด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย

ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเป็นความรับผิดชอบต่อพื้นฐานของบริษัท และเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จและเจริญเติบโตขององค์กร บริษัทจึงได้กำหนดนโยบายและหลักการปฏิบัติไว้ ดังนี้

- ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัยและมาตรฐาน ISO 18000
- จำกัดและควบคุมความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย

- จัดทำมาตรการป้องกันและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายในระหว่างปฏิบัติงานของพนักงาน
- อบรมพนักงานถึงการป้องกันอุบัติเหตุและการแก้ไขอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ
- จัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่พิจารณากำหนดแผนปฏิบัติการและติดตามประเมินผล

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร

บริษัทให้ความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรตามลำดับ ดังนี้

ก) ด้านการอนุรักษ์พลังงาน

- ใช้ก๊าซชีวภาพจากระบบบำบัดน้ำเสียทดแทนน้ำมันเตา
- ผลิตพลังงานไฟฟ้าและไอน้ำจากกากน้ำเสียของโรงงาน ด้วยระบบระเหยน้ำ EVAPORATION
- ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าด้วยการใช้อุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง และอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้า
- จัดทำ Energy Audit เพื่อการบริหารจัดการการใช้ไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
- อบรมพนักงานให้เข้าใจและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการประหยัดพลังงานทุกประเภทในโรงงาน

ข) ด้านทรัพยากรน้ำและการบำบัดน้ำเสีย

- ตรวจสอบระบบบำบัดน้ำดิบและอุปกรณ์ในระบบท่อส่งตามกำหนดเพื่อป้องกันการสูญเสียของน้ำจากการรั่วไหลหรือชำรุดของอุปกรณ์
- นำน้ำจากระบบบำบัดน้ำเสียกลับมาใช้ในกระบวนการผลิตเอทานอลและใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์สำหรับเกษตรกร
- ตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของเอทานอลที่ผลิตได้
- ไม่ระบายน้ำเสียที่บำบัดแล้วสู่ภายนอกโรงงานตามมาตรการ Zero Discharge
- ส่งเสริมการใช้น้ำจืดอุปโภคและบริโภคอย่างประหยัด

ค) ด้านการจัดการมลพิษทางอากาศ

- ปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อป้องกันการรั่วซึมของก๊าซชีวภาพอย่างสม่ำเสมอ
- ตรวจสอบระบบเผาไหม้ของเชื้อเพลิงตามกำหนดเพื่อควบคุมคุณภาพของอากาศที่ปล่อยจากปล่อง Flue Gas ให้อยู่ในมาตรฐานที่กำหนดโดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- ตรวจวัดคุณภาพอากาศทุก 6 เดือน

4) ด้านสังคม

บริษัทตระหนักดีว่า “สังคม” เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมผลักดันให้กิจการของบริษัทคงอยู่และเติบโตอย่างมั่นคง โดยเริ่มจากสังคมเล็กๆ ในองค์กร ได้แก่ พนักงาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ

ที่เสริมศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันไปสู่สังคมระดับชุมชนและระดับประเทศ โดยมีกิจกรรมที่เป็นเป้าหมายในการดำเนินการในระดับสังคมต่าง ๆ ดังนี้

ระดับองค์กร

- พัฒนาทักษะของพนักงานทุกระดับและสร้างองค์ความรู้ภายในองค์กรสู่การบริหารความสามารถ Competence Management
- ส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความคิดเห็นต่อองค์กร
- ส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ระดับชุมชน

- อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชน
- ส่งเสริมการเรียนรู้การใส่ใจในวัฒนธรรม คุณธรรม และธรรมะ เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน

ระดับประเทศ

- สนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้และการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมของเยาวชน

ที่มา : <http://www.thaiagroenergy.com>

2.2 การกำหนดแผนแม่บทการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีเป้าหมายในการสร้างคุณค่าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติจึงต้องมีความต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างกิจกรรมกับคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้จากการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม การกำหนดแผนแม่บทการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จึงเป็นการมองกระบวนการพัฒนาเชิงระบบ เพื่อให้ความรับผิดชอบต่อสังคมถูกบูรณาการเข้าไปสู่กระบวนการประกอบธุรกิจในทุกขั้นตอน กลายเป็นการปฏิบัติประจำวัน และพัฒนาเป็นระบบการดำเนินงานที่ยึดอยู่กับเป้าหมาย และพันธสัญญาที่องค์กรกำหนดไว้

แผนแม่บทการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแผนระยะยาวที่ใช้เป็นต้นแบบหลักในการวางแผนปฏิบัติที่แสดงทิศทางการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นนามธรรม จึงควรครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย

- แนวคิดและความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร
- เป้าหมายสูงสุดด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- กรอบการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งแสดงถึงประเด็นทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นเฉพาะธุรกิจขององค์กร
- แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่แสดงถึงแนวทางการดำเนินการของประเด็นทางสังคม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ระบุไว้ในกรอบการดำเนินงาน
- ทิศทางและกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

3. การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย

ธุรกิจทรัพยากรมีการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรผู้ผลิต ลูกค้า ผู้บริโภค และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่การผลิต รวมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ที่สำคัญ เช่น ผู้จัดหาปัจจัยการผลิต คู่ค้า องค์กรภาครัฐ NGO องค์กรระหว่างประเทศ เป็นต้น ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนเป็นผู้มีส่วนได้เสียสำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จที่ยั่งยืนระหว่างกัน

ดังนั้น การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียจึงเป็นแนวปฏิบัติสำคัญที่ทำให้ธุรกิจทรัพยากรมองเห็น และเข้าใจถึงลักษณะของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม ตระหนักถึงความสัมพันธ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมากกว่ามิติของการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค แต่ยังรวมถึงมิติในเชิงผลกระทบและการพึ่งพากัน และนำไปสู่กระบวนการเชื่อมโยง เพื่อสนับสนุนการประกอบธุรกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างมั่นคง

ขั้นตอนสำคัญของกระบวนการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจทรัพยากร มีดังนี้

3.1 การบ่งชี้ผู้มีส่วนได้เสียและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม

เป็นขั้นตอนที่ทำให้ธุรกิจทรัพยากรมองเห็นผู้มีส่วนได้เสียที่เชื่อมโยงกับธุรกิจในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในกระบวนการประกอบธุรกิจ ดังนี้

1) การกำหนดกรอบกระบวนการประกอบธุรกิจ โดยการใช้ห่วงโซ่อุปทาน หรือห่วงโซ่คุณค่า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบ่งชี้ผู้มีส่วนได้เสีย และประเด็นความรับผิดชอบต่อเชื่อมโยงระหว่างกัน

2) การบ่งชี้ผู้มีส่วนได้เสียและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อศึกษา สํารวจผู้มีส่วนได้เสีย และประเด็นที่เชื่อมโยงกันตามกรอบกระบวนการ ประกอบธุรกิจกำหนดไว้ รวมทั้งพิจารณาผลกระทบที่มีระหว่างกันจากกระบวนการ ประกอบธุรกิจ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจทรัพยากรมองเห็นผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละจุดของ กระบวนการ และประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมในมิติต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงธุรกิจกับผู้มีส่วนได้เสียเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ แล้วธุรกิจทรัพยากรยังสามารถใช้วิธีการต่างๆ ในการบ่งชี้ผู้มีส่วนได้เสียและ ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนา การจัดประชุม กลุ่มย่อย การลงสำรวจพื้นที่ ฯลฯ โดยมีตัวอย่างขั้นตอนการดำเนินงาน เช่น

- บริษัทสำรวจและผลิตถ่านหินกำหนดกรอบการศึกษาผู้มีส่วนได้เสีย และประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว จึงกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเบื้องต้นในกระบวนการ ตั้งแต่ผู้ถือหุ้น ลูกค้า พนักงาน ชุมชน ภาครัฐ และองค์กรพัฒนาสังคม (NGO) เป็นต้น
- ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูล และจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อ บ่งชี้ประเด็นผลกระทบทั้งทางลบและทางบวกที่เป็นข้อห่วงใย ข้อกังวล ความคาดหวังร่วมกัน
- จัดทำข้อมูลและรายละเอียดของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ฐานะ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่มีต่อธุรกิจ

ซึ่งการศึกษาอาจพบว่าชุมชนต้องการให้ธุรกิจทรัพยากรเพิ่มความรับผิดชอบต่อประเด็นการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และประเด็นฝุ่นละออง ที่เกิดจากการขนถ่ายถ่านหิน โดยคาดหวังให้ธุรกิจจัดแพทย์มาตรวจสุขภาพของ ประชากรในชุมชนปีละ 1 ครั้งด้วย เป็นต้น

3.2 การวิเคราะห์และลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม

เป็นขั้นตอนหลักสำคัญที่ทำให้ธุรกิจทรัพยากรเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนของแต่ละประเด็นที่ต้องดำเนินการตอบสนอง ได้แก่

1) ลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย โดยกำหนดเงื่อนไขข้อบ่งชี้ต่างๆ ที่เหมาะสมกับธุรกิจทรัพยากร เช่น อิทธิพล และความสนใจของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อธุรกิจ หรือผลประโยชน์และการพึ่งพาระหว่างกัน ความรับผิดชอบต่อธุรกิจที่ธุรกิจทรัพยากรต้องมีต่อผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมาย เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การลำดับผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญต่อองค์กร

2) ลำดับความสำคัญของประเด็นที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียและธุรกิจว่าแต่ละประเด็นที่ได้บ่งชี้จากขั้นตอนการประกอบธุรกิจนั้นมีระดับความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยองค์กรต้องกำหนดเงื่อนไขในการบ่งชี้ระดับความสำคัญ เช่น พิจารณาจากผลกระทบที่เกิดขึ้น ช่วงเวลาของการเกิดผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยธุรกิจทรัพยากรนั้นมีการพึ่งพิง และสร้างผลกระทบระหว่างกันกับชุมชนที่อยู่โดยรอบอย่างมาก ซึ่งหากธุรกิจไม่มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี อาจส่งผลต่อประเด็น license to operate จากชุมชน ซึ่งสามารถสร้างผลกระทบสูงรวมถึงเป็นผลกระทบด้านการเงินของธุรกิจในระยะสั้นด้วยเช่นกัน

3) จับคู่ระหว่างประเด็นและผู้มีส่วนได้เสียกับกระบวนการประกอบธุรกิจ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ เช่น การหาประเด็นที่มีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ ประเด็นที่สร้างผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจได้ในระยะสั้น ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองเป็นลำดับต้นๆ เพื่อป้องกันความเสียหาย หรือเพื่อสร้างคุณค่าให้กับธุรกิจ

3.3 การวิเคราะห์ ทบทวน และการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย

เป็นขั้นตอนที่ธุรกิจทรัพยากรจะนำประเด็นที่ได้รับการระบุว่ามีความสำคัญสูงต่อผู้มีส่วนได้เสียและต่อการประกอบธุรกิจมาพิจารณาทบทวนว่าการตอบสนองที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นจัดอยู่ในประเภทใด ดังต่อไปนี้

1) การตอบสนองเชิงตั้งรับ หมายถึง การพิจารณาการตอบสนองต่อข้อเรียกร้อง หรือข้อร้องเรียนเป็นครั้ง ๆ โดยยังไม่มีการบวนการในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

2) การตอบสนองแบบมีกระบวนการ หมายถึง การดำเนินการตอบสนองอย่างเป็นกระบวนการ นับตั้งแต่ได้รับการเรียกร้อง ดำเนินการตอบสนอง ติดตาม ประเมินผล แต่ยังไม่ได้นำเข้าสู่ระบบการบริหารจัดการขององค์กร

3) การตอบสนองเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การพัฒนาเป็นระบบที่มีหน่วยงานรับผิดชอบในการศึกษา พัฒนาแนวทางการตอบสนองอย่างเป็นกระบวนการ มีการวัดผล และประเมินการตอบสนองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้ฝ่ายต่างๆ ดำเนินการร่วมกัน

โดยธุรกิจทรัพยากรควรวิเคราะห์ถึงความพอเพียงของผลลัพธ์และคุณค่าที่ได้จากการดำเนินการเชื่อมโยงที่ผ่านมา เพื่อทบทวนวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยง และพัฒนาแนวทางการตอบสนองต่อประเด็นใหม่ให้เหมาะสมและพอเพียงในการสร้างคุณค่าให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดอย่างสมดุล

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงควรกำหนดให้สอดคล้องและส่งเสริมต่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจขององค์กร เช่น

- วัตถุประสงค์ทางธุรกิจ เพื่อจัดตั้งโรงถลุงสังกะสีในอำเภอ... จังหวัด...
- วัตถุประสงค์การเชื่อมโยง เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับของชุมชนต่อโครงการใหม่ของบริษัท

3.4 การวางแผนและการดำเนินการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย

ธุรกิจทรัพยากรสามารถดำเนินงานในขั้นตอนนี้ได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงที่กำหนดไว้ เช่น

- การสานเสวนา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน
- การประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย ในกรณีที่ธุรกิจทรัพยากรต้องการหาแนวทางในการดำเนินการ
- การแถลงนโยบายเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงพันธสัญญาและแนวทางปฏิบัติที่มีความรับผิดชอบของธุรกิจ เช่น บริษัทด้านพลังงานไฟฟ้ามีการจัดประชุมโดยเชิญผู้ส่งมอบสายพานลำเลียงสำหรับการขนถ่ายถ่านหินที่ใช้ในการผลิตพลังงานไฟฟ้าเข้าร่วมเพื่อประกาศนโยบายว่าบริษัทจะสนับสนุนผู้ผลิตสายพานลำเลียงที่มีการออกแบบอุปกรณ์ป้องกันการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมระหว่างการขนถ่าย

3.5 การติดตามวัดผลและการประเมินผลการเชื่อมโยง

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาว่าสิ่งที่ธุรกิจทรัพยากรได้ดำเนินการไปนั้น เพียงพอต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย และสามารถตอบสนองเป้าหมายทางกลยุทธ์ของธุรกิจได้หรือไม่

3.6 การรายงานการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย

เป็นขั้นตอนของการพัฒนาการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและกลยุทธ์ขององค์กร โดยองค์กรสามารถจัดประชุมเพื่อนำเสนอแนวทางและผลการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียให้กับผู้บริหารระดับสูงของทุกฝ่ายงาน เพื่อเตรียมจัดทำแผน แนวทาง และกลยุทธ์ของธุรกิจทรัพยากรในระดับต่างๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการ และนำไปสู่การสนับสนุนอันดีจากผู้มีส่วนได้เสีย

4. การคัดเลือกประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเด็นที่ธุรกิจทรัพยากรมุ่งเน้นในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการแสดงออก ซึ่งมาจากการศึกษาถึงลักษณะของธุรกิจ บริบทแวดล้อมทางสังคม กรอบแนวทางมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นการผสมผสานให้ธุรกิจทรัพยากรสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายกลยุทธ์การประกอบธุรกิจ ความสนใจ และความห่วงใยของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับสากล

ข้อควรพิจารณาในการกำหนดประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม

- 1) ผลกระทบทางการเงินในระยะสั้นของธุรกิจทรัพยากร
- 2) ข้อกังวล ข้อห่วงใย และความสนใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทรัพยากรในพื้นที่ที่ดำเนินธุรกิจ และจากกระบวนการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย เช่น การสำรวจ สัมภาษณ์ การประชุมกลุ่ม การให้คำปรึกษาจากผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น
- 3) หลักมาตรฐาน และกฎระเบียบในระดับสากลของธุรกิจทรัพยากร
- 4) บรรทัดฐานในการปฏิบัติของธุรกิจทรัพยากร

โดยธุรกิจทรัพยากรสามารถนำประเด็นทั้งหมดนี้มาพิจารณา เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางเป้าหมายของการประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ และเพื่อสร้างสมดุลระหว่างความต้องการทางธุรกิจและสังคม ซึ่งธุรกิจทรัพยากรสามารถนำแนวทาง และเครื่องมือการบริหารจัดการ หรือหลักการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ามาใช้ในการเลือกได้ เช่น แนวทางการกำหนดประเด็นกลยุทธ์ของธุรกิจ ซึ่งสามารถพิจารณาประเด็นได้ใน 3 ระดับด้วยกัน คือ

- 1) **ประเด็นพื้นฐานโดยทั่วไป** คือ การพิจารณาลักษณะของประเด็นความรับผิดชอบต่อธุรกิจทรัพยากรทุกประเภทต้องปฏิบัติ เช่น ประเด็นมุ่งเน้นตามมาตรฐาน ISO 26000 แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น
- 2) **ประเด็นที่เป็นความมุ่งเน้นของธุรกิจ** คือ การพิจารณาประเด็นมุ่งเน้นของธุรกิจทรัพยากรทุกประเภท โดยพิจารณาจากผลกระทบ และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากห่วงโซ่คุณค่า หรือห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละ

ประเภทของธุรกิจทรัพยากร เช่น ความปลอดภัยและอาชีพอนามัยของพนักงาน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3) ประเด็นที่เป็นลักษณะเฉพาะและเป็นความเด่นชัด คือ การพิจารณาประเด็นที่ทำให้ธุรกิจทรัพยากรสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน นอกเหนือจากประเด็นที่เป็นพื้นฐานของการมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั่วไป เช่น การพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงานทดแทน เป็นต้น

5. การพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

แผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอาจเป็นได้ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะกลาง และมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่าแผนระยะยาวอย่างแผนแม่บท โดยมีกำหนดเงื่อนไขเวลา และแนวทางการดำเนินงานที่สามารถวัดผลได้ การดำเนินแผนระยะสั้นและระยะกลางนี้จะเป็นที่ทิศทางสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บท

แผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมคือ แผนการปฏิบัติงาน/โครงการของหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หรือของคณะทำงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และของหน่วยงานอื่นๆ ในองค์กร เช่น ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ซึ่งหมายความรวมถึง การปฏิบัติงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการทำงาน เพื่อตอบสนองเป้าหมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติงาน/โครงการเพื่อพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอก

แผนปฏิบัติการจะมุ่งเน้นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นภายใต้กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมต่างๆ ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น กิจกรรมอบรมลูกค้าเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการด้านความปลอดภัยในการใช้ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการแต่ละแผนต้องระบุวิธีการประเมินผลความสำเร็จของแผนไว้ด้วย โดยมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ตัวชี้วัด เป้าหมาย และระยะเวลาการประเมิน โดยเป้าหมายของการเป็นองค์กรที่ยั่งยืนเป็นเสมือนกับพันธสัญญาและเป็นสิ่งที่ใช้ระบุวิธีปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีให้กับองค์กร โดยการกำหนดเป้าหมายต้องสร้างสมดุลกับมิติทางสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น หากการเร่งสร้างยอดขายมีส่วนทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ก็ไม่อาจสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กรในระยะยาวได้ เป็นต้น

5.1 หลักการสำคัญในการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

- ต้องเป็นสิ่งก่อสร้าง หรือนำไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จ ต้องเป็นมากกว่าการสร้างกำไรให้กับผู้ถือหุ้นเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ ต้องมีเป้าหมายทางสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย
- ต้องทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมจากการปฏิบัติ
- สร้างความเปลี่ยนแปลงที่สามารถวัดคุณค่าได้
- ตอบสนองต่อประเด็นของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ

ธุรกิจทรัพยากรเป็นการเชื่อมโยงผู้ผลิตและผู้บริโภคเข้าด้วยกัน แผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจทรัพยากร จึงควรสร้างการเชื่อมโยงเป้าหมายให้เข้ากับคุณค่าที่จะเกิดขึ้นทั้งในตัวผลิตภัณฑ์ขององค์กรและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรและการแปรรูป โดยมุ่งไปสู่

เป้าหมายที่เป็นพันธสัญญาทางสังคมที่กำหนดไว้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม และสามารถวัดคุณค่าจากการเปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างชัดเจน รวมถึงตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ

5.2 ลักษณะของการพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

1) **เน้นการลดผลกระทบ** โดยปรับปรุงกระบวนการประกอบธุรกิจ ให้มีผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ขั้นตอนของการดำเนินการคือ ต้องเป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานสากล ที่เป็นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมโดยทั่วไปของธุรกิจทรัพยากร

2) **พัฒนาระบบที่ทำให้เกิดการป้องกัน** การรักษาระบบที่ดีอย่างต่อเนื่อง มีการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ทราบข้อร้องเรียน ความคิดเห็น และประเด็นความห่วงใยที่เป็นผลกระทบจากธุรกิจทรัพยากร

3) **สร้างความสามารถในการปฏิบัติ** เน้นการยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดนวัตกรรม ที่เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในกระบวนการประกอบธุรกิจ เช่น การประหยัดพลังงาน การนำกลับมาใช้ใหม่ การลดวัตถุดิบ เป็นต้น ซึ่งช่วยให้ธุรกิจทรัพยากรลดต้นทุน ประหยัดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ไปพร้อมกับการลดผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงทำให้เกิดกระบวนการปฏิบัติทางธุรกิจที่ดีขึ้น การเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้เสียจะนำความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกมาสู่การสร้างการมีส่วนร่วมกับพนักงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาภายในองค์กร รวมถึงการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมไปเชื่อมโยงกับแนวคิด และเครื่องมือการบริหารจัดการ เช่น การจัดการคุณภาพ การบริหารจัดการความรู้ เป็นต้น

4) สร้างความแตกต่างในแบรนด์ มุ่งเน้นความรับผิดชอบในการตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมด้วยการปรับปรุง พัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หรือทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ธุรกิจทรัพยากรต้องมีความเข้าใจบริบทสังคมและเข้าใจลูกค้า ผู้บริโภค ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมในสินค้าและบริการ เชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ทราบถึงความจำเป็น ความต้องการ และการใช้ชีวิต เพื่อสร้างการตอบสนองที่ดีของธุรกิจทรัพยากรต่อไป

5) สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เกิดการพัฒนาระบบที่สามารถเรียนรู้ และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และความอ่อนไหวของบริบทแวดล้อม เพื่อให้ธุรกิจทรัพยากรสามารถยืดหยุ่นกับเป้าหมาย และพันธสัญญาที่ได้กำหนดไว้ถึงการเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการดำรงอยู่มากกว่าการสร้างกำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว เชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียเพื่อสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน ทำให้เกิดความร่วมมือ และสนับสนุนธุรกิจทรัพยากรจากทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ การพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ควรพัฒนาระบบสนับสนุนอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อรักษาความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามแผน ได้แก่

- การสร้างความตระหนัก และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนให้แก่พนักงานผู้ปฏิบัติ
- การสื่อสารด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแก่ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ
- ระบบการให้รางวัลหรือการลงโทษภายในองค์กร
- ระบบข้อเสนอแนะการปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

6. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

การนำแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัตินั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมตามแผนนั้นๆ เช่น

- การเชื่อมโยงกับพนักงาน เพื่อระบุประเด็นย่อยเกี่ยวกับการปฏิบัติ ต่อพนักงาน และสิทธิมนุษยชน เป็นหน้าที่ปฏิบัติของฝ่ายทรัพยากรบุคคล
- การกำหนดระเบียบวิธีจัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งเน้นความโปร่งใสเป็นหน้าที่ของฝ่ายจัดซื้อ
- การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการให้ข้อมูลสินค้าและบริการผ่านทางสื่อและเว็บไซต์ของบริษัทเป็นหน้าที่ของฝ่ายการตลาด
- การปรับปรุงระบบบำบัดของเสียจากการดำเนินธุรกิจเป็นหน้าที่ของฝ่ายการจัดการ
- การจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบบริษัทเป็นหน้าที่ของฝ่ายสื่อสารองค์กร

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่างๆ อาจเป็นการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการลดผลกระทบ มุ่งเน้นการพัฒนาผลการปฏิบัติ หรือมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี อาจเป็นการดำเนินงานที่ดำเนินการครั้งเดียวหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นการดำเนินงานโดยตัวองค์กรเอง หรือร่วมกับพันธมิตร เช่น บริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น เป็นต้น

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติจะเกี่ยวข้องข้องกับการมีส่วนร่วมของพนักงาน เนื่องจากพนักงานเป็นกลุ่มที่เชื่อมต่อระหว่างผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ทั้งหมดของ

องค์กร องค์กรจึงต้องส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนและผนวกความรับผิดชอบต่อสังคมเข้าไปสู่การปฏิบัติงานประจำของพนักงาน ซึ่งองค์กรต้องมีระบบการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของพนักงานเข้ามาสนับสนุน เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติตามแผนที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามแผน เช่น งบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก สถานที่ ข้อมูลการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้มอบหมายงานต้องทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานถึงวิธีการติดตามงาน ระยะเวลาในการติดตามงาน ช่องทางการให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้ปฏิบัติงาน ในกรณีที่ต้องการแสดงความตักเตือน หรือปัญหาในการปฏิบัติตามแผนงานด้วย

7. การวัดผล การวิเคราะห์และการประเมินผลการดำเนินงาน

การวัดผล การวิเคราะห์และการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการวัดผลที่ดีควรวัดทั้งกระบวนการ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และกิจกรรม ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ผลที่ตามมาในระยะยาว และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อสังคม ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้มีความเชื่อมโยงกัน และมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามกลยุทธ์ของธุรกิจทรัพยากร

7.1 บทบาทสำคัญของระบบการวัดผลและการประเมินผลที่มีต่อการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

1) เป็นการเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลของกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับเป้าหมายความยั่งยืนที่ต้องการให้เกิดขึ้น กระบวนการวัดผลจะทำให้พนักงานขององค์กรบรรลุข้อตกลงร่วมกันถึงประเด็นสำคัญที่ต้องมุ่งเน้น เห็นถึงคุณค่าที่เพิ่มขึ้นจากงานประจำ และความสำเร็จที่พนักงานขององค์กรได้ทุ่มเทให้กับพันธสัญญาที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการวัดผลและการประเมินผลทำให้เกิดความชัดเจนถึงการเชื่อมโยงกลยุทธ์กับความยั่งยืน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรดังนี้

- เกิดการถกเถียงถึงข้อสมมติฐาน และช่วยให้เกิดข้อตกลงร่วมกันในองค์กรว่ากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรจะได้รับการวัดผลและการประเมินผลอย่างชัดเจน ว่าสามารถสร้างคุณค่าความยั่งยืนให้กับองค์กรได้หรือไม่
- ส่งเสริมการสื่อสารในส่วนของกลยุทธ์ และการปฏิบัติให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กร ทำให้พนักงานเกิดความชัดเจนถึงความคาดหวังและเหตุผลของธุรกิจที่ต้องการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับองค์กร เช่น พนักงานทุกคนชัดเจนถึงเหตุผลว่าเหตุใดการปฏิบัติแบบหนึ่งจึงสร้างคุณค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นกับองค์กร ในขณะที่การปฏิบัติอีกรูปแบบหนึ่งกลับไม่สามารถสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับองค์กรได้

- สามารถติดตามผลการปฏิรูปองค์กรจากกลยุทธ์และแผนปฏิบัติ
ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนส่วนใหญ่จะเป็น
แผนระยะยาว ระบบการวัดผลและการประเมินผลจะชี้ให้เห็นว่า
องค์กรกำลังเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้นั้นได้ผลดีจริงหรือไม่

2) เป็นการติดตามความก้าวหน้าของแผนการดำเนินงานตามกลยุทธ์
ในการสร้างระบบการวัดผล ซึ่งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับพันธสัญญาและ
วัตถุประสงค์ขององค์กร รวมถึงการบูรณาการการปฏิบัติด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อมเข้าสู่ระบบการวัดผล เพื่อให้มั่นใจว่าพันธสัญญาด้านความยั่งยืน
ที่ผู้นำองค์กรประกาศไว้จะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

3) เป็นสิ่งที่เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในองค์กร
อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อ
ต่อสังคมที่ดีขึ้น

ระบบการวัดผลที่ดีจะสะท้อนความสามารถของกลยุทธ์ และแผนงาน
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจทรัพยากร ซึ่งต้องพิจารณาทั้งกระบวนการ
ที่เชื่อมโยงกัน นับตั้งแต่ปัจจัยที่เป็นตัวขับเคลื่อนความสำเร็จ และสิ่งที่สะท้อน
การปฏิบัติว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และนำไปสู่ผลต่อเนื่อง
ที่เป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในระยะยาวของธุรกิจ

โดยรูปแบบการวัดผลและการประเมินผลจะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน
ทั้งกระบวนการ ซึ่งรวมถึงการพัฒนา และสนับสนุนให้ประเด็นต่างๆ สามารถ
ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาศักยภาพพนักงาน การส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมองค์กร การเรียนรู้และการจัดการความรู้ ระบบ
ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

7.2 หลักการเกี่ยวกับการวัดผล

1) ตัวชี้วัดการปฏิบัติควรเชื่อมโยงกับกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างชัดเจน

2) ผลกระทบที่สัมพันธ์กับกลยุทธ์ และแผนงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมควรแปลงไปสู่ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของธุรกิจในเชิงปริมาณหรือทางการเงินได้

3) ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ควรถูกประเมินในมิติที่หลากหลาย เช่น กลยุทธ์ กระบวนการ การนำองค์กร และองค์กรประกอบอื่น ๆ รวมถึงการรายงานในเชิงตัวเลข

4) การประเมินผลควรเชื่อมโยงและแปลงไปสู่มิติทางการเงิน ทั้งนี้ เพราะการประเมินผลกระทบจะเป็นการสรุปไปสู่ผลที่ตามมาในระยะยาว ที่เป็นความสามารถด้านความยั่งยืน และทางการเงินของธุรกิจ

7.3 กรอบการวัดผลและการประเมินผลการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

1) การวัดปัจจัยนำเข้าด้านความยั่งยืน การประเมินผลต้องกำหนดตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าที่ทำให้เกิดผลด้านความยั่งยืน เช่น จำนวนพนักงานที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา จำนวนงานที่ต้องใช้ในการฝึกอบรม ถือเป็นตัวอย่างของการวัดผลที่ทำให้องค์กร และผู้นำสามารถประเมินทรัพยากรที่ใช้ได้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนา ทั้งนี้ ธุรกิจทรัพยากรต้องตระหนักว่า ผลกระทบจากพันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้างและระบบ ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อความสามารถด้านความยั่งยืนขององค์กรทั้งสิ้น

2) การวัดกระบวนการ เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ทุกการปฏิบัติงานต้องได้รับการแปลงไปสู่การวัดผลที่เชื่อมโยงไปยังความสามารถของการปฏิบัติงาน ซึ่งกลยุทธ์ด้านความยั่งยืนต้องถูกแปลงออกมาเป็นเป้าหมายของความสำเร็จที่วัดได้ รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่สามารถประเมินผลกระทบเกี่ยวกับความสามารถในกระบวนการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจได้ เช่น จำนวนซัพพลายเออร์ที่ผ่านการรับรอง ร้อยละของอุปกรณ์เครื่องจักรที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO 14001 รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้ประเมินผลกระทบของกิจกรรมในกระบวนการที่มีต่อความสามารถด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ เช่น นโยบายด้านการใช้แรงงานเด็ก พันธสัญญาด้านความยั่งยืนของผู้นำองค์กร จำนวนชั่วโมงในการอบรมด้านความยั่งยืนของพนักงาน และการประเมินพนักงานที่เป็นผู้จัดการระดับสูงด้านความยั่งยืน เป็นต้น

3) การวัดความสามารถการปฏิบัติด้านความยั่งยืน ทุกการดำเนินงานด้านความยั่งยืนต้องเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่แสดงถึงการปฏิบัติด้านความยั่งยืนที่เฉพาะเจาะจง โดยผลการปฏิบัติอาจเป็นทั้งผลที่ได้ในทันที และผลที่ตามมา ธุรกิจทรัพยากรอาจกำหนดเป้าหมายสุดท้ายซึ่งเป็นผลที่ทำให้เกิดคุณค่ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้เชื่อมโยงไปยังผลกำไรของธุรกิจ หรือในอีกทางเลือกหนึ่ง ธุรกิจทรัพยากรอาจพัฒนากลยุทธ์ความยั่งยืนที่เชื่อมโยงการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาผลกำไรขององค์กร ในกรณีนี้ ความสามารถด้านความยั่งยืนก็จะเป็นผลลัพธ์มากกว่าที่จะเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการปฏิบัติ

4) การวัดการตอบสนองของผู้มีส่วนได้เสีย การตอบสนองของผู้มีส่วนได้เสียเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจทรัพยากร เพราะมีผลกระทบต่อรายได้ระยะสั้น ค่าใช้จ่าย ความสามารถด้าน

ความยั่งยืนในระยะยาวและในระดับต่างๆ ของธุรกิจ ดังนั้น การตอบสนองที่เป็นความร่วมมือ และการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสียสำคัญทุกกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ธุรกิจทรัพยากรต้องติดตามวัดผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมถึงผลการตอบสนองของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวต้องเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ และกิจกรรมด้านความยั่งยืนของธุรกิจอย่างชัดเจนด้วย

7.4 ขั้นตอนการวัดผลและการประเมินผล

1) วัดผลและประเมินผลที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดที่กำหนด และเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงาน

2) วัดผลและประเมินผลตามกรอบการวัดข้างต้น ได้แก่ วัดปัจจัยนำเข้า วัดกระบวนการ และวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ในการกำหนดการวัดผลและประเมินผล ควรกำหนดถึงผลที่ตามมาจากผลลัพธ์ และสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย เช่น จำนวนพนักงานที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างผลต่อเนื่องไปยังการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และส่งผลไปยังความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสังคมตามที่ต้องการหรือไม่ ลักษณะนี้จึงจะเรียกว่าเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสังคมอย่างแท้จริง

3) วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ทรัพยากรที่ใช้ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งเสริม เพื่อสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับความผิดพลาดในกรณีที่ผลออกมาต่ำกว่าเป้าหมาย หรือเพื่อสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับความสำเร็จในกรณีที่ผลออกมาสูงกว่าเป้าหมาย

4) จัดเก็บผลการวิเคราะห์ให้เป็นระบบ หมวดหมู่ พร้อมสำหรับการนำไปศึกษา สื่อสาร และปรับปรุงพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในปีถัดไป

8. การจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การแสดงให้เห็นถึงสถานะความรับผิดชอบต่อสังคมตามที่องค์กรกำหนดไว้ในกลยุทธ์ รวมถึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้าใจ รับรู้ และสามารถประเมินธุรกิจทรัพยากรในแง่มุมที่สำคัญได้

นอกจากนี้ การจัดทำรายงานยังเป็นการยืนยันถึงการปฏิบัติตามพันธสัญญาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่องค์กรกำหนดไว้ โดยผู้มีส่วนได้เสียในปัจจุบันขององค์กรย่อมต้องการทราบถึงความสามารถขององค์กรที่เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากความสามารถทางการเงิน ในขณะเดียวกันผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มอาจต้องการข้อมูลที่แตกต่างกันตามลักษณะความสัมพันธ์กับธุรกิจ เช่น การดำเนินธุรกิจทรัพยากรมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมาก ดังนั้น นอกเหนือจากข้อมูลด้านคุณภาพของสินค้าแล้ว รายงานควรต้องระบุถึงการลดผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกระบวนการผลิตด้วยเช่นกัน ซึ่งการจัดทำรายงานจะช่วยให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

8.1 ประเด็นที่ควรนำเสนอในรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

- ความชัดเจนในพันธสัญญาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและค่านิยม
- กลยุทธ์ที่ทำให้องค์กรสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามพันธสัญญาที่ได้ให้ไว้
- ความชัดเจนของเป้าหมายที่เชื่อมโยงไปยังพันธสัญญาทางธุรกิจ และความก้าวหน้าของการปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา
- ความรับผิดชอบต่อที่ถูกบูรณาการเข้าไปสู่การปฏิบัติขององค์กรตลอดกระบวนการประกอบธุรกิจ และครอบคลุมในทุกผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้น
- ความสามารถจากการปฏิบัติที่สร้างคุณค่า และตอบสนองต่อประเด็นความต้องการ ความห่วงใย และความสนใจของผู้มีส่วนได้เสียสำคัญของธุรกิจทรัพยากร
- ความเชื่อถือได้โดยมีแนวทาง วิธีการ การวัด การตรวจสอบ การประเมินที่เป็นมาตรฐาน การปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานและแนวทางสากลที่เหมาะสมกับธุรกิจ รวมทั้งการรับรอง และสามารถตรวจสอบได้จาก Third party
- เนื้อหาควรนำเสนอข้อมูลต่างๆ อย่างเหมาะสม และทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย เช่น การใช้กราฟต่างๆ หรือภาพประกอบเนื้อหา

การรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้หลักการความโปร่งใสและความสามารถในการตรวจสอบได้นั้น ต้องรายงานให้เห็นถึงความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ และเข้าใจถึงความพยายามในการปฏิบัติและ

ยอมรับในผลกระทบจากการประกอบธุรกิจ อันเกิดขึ้นเนื่องจากปัจจัยสำคัญตามที่ได้รับงานไว้ ทำให้ธุรกิจทรัพยากรยังไม่สามารถบรรลุผลได้ แต่ก็มีวามพยายามในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ กระบวนการจัดทำรายงานยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ขององค์กร ให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่องค์กรได้กำหนด ถ่ายทอด ปฏิบัติ วัตถุประสงค์ และปรับปรุง ทั้งนี้ เพราะการรายงานต้องนำเสนอข้อมูลที่ครอบคลุมทุกส่วนของการทำงาน

ซึ่งการจัดทำรายงานมีกระบวนการปฏิบัติเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับพนักงานในส่วนต่างๆ ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดทีมงานรับผิดชอบในการจัดทำรายงาน
- 2) ศึกษาทำความเข้าใจแนวทางการจัดทำรายงานตามมาตรฐานสากลที่สำคัญ และที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อธุรกิจปฏิบัติอยู่ เช่น Global Reporting Initiative (GRI) เป็นต้น
- 3) กำหนดเป้าหมายของการรายงาน เพื่อนำไประบุขอบเขตเนื้อหาของรายงาน แหล่งข้อมูลที่เป็น รูปแบบ และสื่อในการจัดทำรายงาน
- 4) พัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานและครอบคลุมเนื้อหาของการทำงานที่กำหนดไว้
- 5) อบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงาน และหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการรายงาน เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตเนื้อหา และลักษณะของข้อมูลที่ต้องการที่เกี่ยวข้องกับแต่ละหน่วยงาน และหน่วยธุรกิจ
- 6) เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
- 7) จัดทำรายงานตามสื่อที่ได้กำหนดไว้
- 8) เผยแพร่รายงานและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ในปัจจุบัน กรอบการรายงานที่เป็นที่ยอมรับกันคือ Global Reporting Initiative: GRI ซึ่งองค์กรธุรกิจได้นำมาใช้เป็นแนวทางจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาที่ยั่งยืนมากที่สุด โดยกรอบแนวทางของ GRI มีเนื้อหาครอบคลุมใน 3 มิติของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงกระบวนการ และตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น นอกจากนี้ ยังมีส่วนมุ่งเน้นเฉพาะสำหรับธุรกิจประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงประเด็นเฉพาะของธุรกิจที่ควรเปิดเผย ซึ่งเชื่อมโยงไปยังธุรกิจทรัพยากรด้วยเช่นกัน

ภาคผนวก

I. มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับธุรกิจทรัพยากร ได้แก่

ก) มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000

เป็นมาตรฐานสากลที่นำเสนอแนวปฏิบัติในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดขึ้นกับองค์กรที่สามารถใช้กับองค์กรทุกประเภท ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา และในเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ มาตรฐานนี้ประกอบไปด้วยแนวปฏิบัติแบบสมัครใจไม่ใช่ข้อบังคับ และไม่ได้ใช้สำหรับเป็นมาตรฐานเพื่อการรับรองเหมือนกับ ISO 9001 (ระบบบริหารคุณภาพ) หรือ ISO 14001 (สิ่งแวดล้อม) ประเด็นมุ่งเน้นของมาตรฐาน (core subjects) มี 7 หมวด ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการที่ดี สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงาน การดูแลสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม การใส่ใจต่อผู้บริโภค และการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน

ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.iso.org>

ข) หลักปฏิบัติข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ United Nations Global Compact (UNGC)

United Nations Global Compact

UNGC เป็นแนวทางการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงภาพยุทธศาสตร์และการดำเนินงานขององค์กรให้มี

ความสอดคล้องกับหลักการ 10 ประการ ภายใต้อหุ มวตหมุ่หลักคือ สิทธิมนุษยชน (human rights) แรงงาน (labor) สิ่งแวดล้อม (environment) และการต่อต้านคอร์รัปชัน (anti-corruption) โดยองค์การสหประชาชาติและองค์กรพันธมิตร ผู้สนับสนุนมีความเห็นร่วมกันว่า องค์กรธุรกิจเป็นตัวขับเคลื่อนพื้นฐานที่สำคัญในระบบโลกาภิวัตน์ สามารถยกระดับมาตรฐานของตลาด ลูกค้ำ ระบบการเงิน ระบบเทคโนโลยี ตลอดจนสายโซ่อุปทานทั้งระบบให้ตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมได้

UNGC เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรทุกกลุ่มทั่วโลก และยังคงความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย

ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.unglobalcompact.org>

ค) กรอบการรายงานด้านความยั่งยืนตามแนวทาง Global Reporting Initiative (GRI)

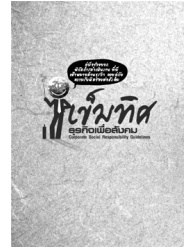

Global Reporting Initiative หรือ GRI เป็นองค์กรที่พัฒนากรอบและแนวทางการจัดทำรายงานความยั่งยืนที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรลักษณะต่างๆ ในธุรกิจที่หลากหลาย โดยส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีความสำคัญ (materiality) ครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ (Economic) สังคม (Social) และสิ่งแวดล้อม (Environmental) ด้วยตัวชี้วัดต่างๆ ที่สะท้อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้องค์กรได้พัฒนากระบวนการจัดการภายใน เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน รวมถึงเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถพิจารณาเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกันภายใต้มาตรฐานที่เป็นสากล

ปัจจุบันองค์กรธุรกิจทั่วโลกจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบการรายงานของ GRI กันมากขึ้น ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.globalreporting.org

ง) เชื่อมทิศธุรกิจเพื่อสังคม

เชื่อมทิศธุรกิจเพื่อสังคมเป็นคู่มือช่วยบอกพิกัดการดำเนินงานที่มีเป้าหมายด้านธุรกิจควบคู่ความรับผิดชอบต่อสังคม จัดทำโดยคณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีแนวปฏิบัติเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม 8 หัวข้อ ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.set.or.th/srcenter

จ) แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

เป็นแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในแบบฉบับของไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจทั่วไปมีแนววิธีการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่คำนึงถึงทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็น 9 เรื่องหลัก ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริต การเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมและการ

จัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน พร้อมทั้งผนวกเนื้อหาเพิ่มเติมด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นสำคัญของหลักการสากลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่างๆ ได้แก่ ISO 26000 UNGC GRI รวมถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2555 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคมของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ด้วย

ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.set.or.th/srcenter

จ) IPIECA

IPIECA เป็นสมาคมของอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซระดับโลกที่มุ่งเน้นสร้างความร่วมมือในการทำงานเกี่ยวกับประเด็นทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และเป็นสมาคมระดับโลกเพียงแห่งเดียวที่ทำงานเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสังคม สมาชิกของ IPIECA ครอบคลุมมากกว่าครึ่งหนึ่งในอุตสาหกรรมน้ำมันทั่วโลก เป็นช่องทางการสื่อสารหลักของอุตสาหกรรมน้ำมันกับองค์กรสหประชาชาติ

IPIECA มีประเด็นมุ่งเน้น 8 ด้าน ได้แก่ ความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศวิทยา (biodiversity and ecosystem services) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) สุขภาพ (health) การเตรียมความพร้อมสำหรับการรั่วไหลของน้ำมัน (oil spill preparedness) เชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ (fuels and products) ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) การรายงาน (reporting) และน้ำ (water)

ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.ipieca.org>

ข) Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)

นำเสนอโดยรัฐบาลสหราชอาณาจักรในปี 2003 โดยมองว่าเป็นแนวทางในการเป็นหนึ่งเดียวระหว่างรัฐบาล ธุรกิจ กลุ่มประชา

สังคม นักลงทุน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายในการปรับปรุงบรรษัทภิบาลของประเทศที่ร่ำรวยทรัพยากร ผ่านการตรวจสอบสาธารณะและการตรวจสอบการจ่ายเงินของธุรกิจ และรายได้ของรัฐบาลจากการให้สัมปทานทรัพยากรน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และเหมืองแร่

จนถึงปัจจุบันมี 37 ประเทศ ที่ได้นำหลักการ EITI และมีบริษัทด้านพลังงานและเหมืองแร่ชั้นนำเข้าร่วม เช่น กลุ่ม BG, BP, Chevron, Conoco Phillips, Exxon, Petronas, Statoil Hydro, Shell, Total เป็นต้น

ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.eiti.org>

II. กลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai)

กลุ่มอุตสาหกรรมใน SET และ mai	หมวดธุรกิจ SET*
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	1. ธุรกิจการเกษตร 2. อาหารและเครื่องดื่ม
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	1. แฟชั่น 2. ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน 3. ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์

กลุ่มอุตสาหกรรมใน SET และ mai	หมวดธุรกิจใน SET*
3. ธุรกิจการเงิน	1. ธนาคาร 2. เงินทุนและหลักทรัพย์ 3. ประกันภัยและประกันชีวิต
4. สินค้าอุตสาหกรรม	1. ยานยนต์ 2. วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร 3. กระดาษและวัสดุการพิมพ์ 4. ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ 5. บรรจุภัณฑ์ 6. เหล็ก
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	1. วัสดุก่อสร้าง 2. กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ 3. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
6. ทรัพยากร	1. พลังงานและสาธารณูปโภค 2.เหมืองแร่
7. บริการ	1. พาณิชยกรรม 2. การแพทย์ 3. สื่อและสิ่งพิมพ์ 4. บริการเฉพาะกิจ 5. การท่องเที่ยวและสนันทนาการ 6. ขนส่งและโลจิสติกส์
8. เทคโนโลยี	1. ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ 2. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

* ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ไม่มีการจัดหมวดธุรกิจ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

93 ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02-009-9000